

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió extraordinària del dia 5 de gener del 1934

SUMARI

S'obre la sessió a un quart de sis i dotze minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió extraordinària anterior.

La Cambra s'assabenta de dues comunicacions de l'honorable senyor President de la Generalitat referents a la dimissió dels senyors Consellers que integraven el Consell Executiu i als nomenaments, respectivament, de Consellers de Justícia i Dret, Governació, Finances, Cultura, Agricultura i Economia, Sanitat i Assistència Social i Treball i Obres Públiques, dels senyors Joan Lluhi i Vallescà, Joan Selves i Carner, Martí Esteve i Guau, Ventura Gassol i Rovira, Joan Comorera i Soler, Josep Dencàs i Puigdollers i Martí Barrera i Maresma.

Ordre del dia:

Presentació a la Cambra del nou Govern.

L'honorable senyor President de la Generalitat fa un discurs de presentació del nou Govern i exposa l'abast del programa a desenrotllar.

Resposta del senyor Duran i Ventosa, per la Minòria de Lliga Catalana, a la declaració ministerial.

Intervenien en el debat polític els senyors Simó i Bofarull i Romeva, fixant la posició de les respectives Minories.

Rectificació de l'honorable senyor President de la Generalitat.

Lectura d'una proposició de confiança al Govern, signada pels senyors Xirau, Pi i Sunyer, Simó, Ruiz i Ponseti, Tauler, Fontbernat, Rovira i Virgili, Lloret, Cerezo, Irla, Soler i Bru i Farreres i Duran.

Defensa de la proposició pel senyor Pi i Sunyer.

El senyor Abadal fixa l'actitud de Lliga Catalana davant la proposició esmentada.

En votació nominal, per 49 vots afirmatius contra 7 negatius, s'aprova la proposició de confiança al Govern.

Amb la fórmula de que «per a la pròxima s'avisarà a domicili», s'aixeca la sessió. Es un quart de vuit i dos minuts de la vetlla.

R.278

S'obre la sessió a les cinc i vint-i-set minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió extraordinària anterior.

(Entren a la Cambra l'honorable senyor President de la Generalitat i els senyors Consellers de Justícia i Dret, de Governació, de Finances, de Cultura, d'Agricultura i Economia i de Treball i Obres Públiques; passen a saludar el senyor President de la Cambra i ocupen el banc del Govern.)

Són llegides, pel senyor Secretari, les següents comunicacions de l'honorable senyor President de la Generalitat:)

«Honorable senyor

Tinc l'honor de manifestar-vos que amb data d'avui, m'ha estat presentada pels Consellers que integren el Consell Executiu de la Generalitat, la dimissió de llurs càrrecs.

La qual cosa poso al vostre coneixement als efectes procedents.

Visqueu molts anys.

Barcelona, Palau de la Generalitat a 3 de gener del 1934. — El President, Lluís Companys.

Honorable senyor President del Parlament de Catalunya.»

«Honorable senyor

Tinc l'honor de comunicar-vos que, amb aquesta data he dictat un Decret nomenant, respectivament, Consellers de Justícia i Dret, Governació, Finances, Cultura, Agricultura i Economia, Sanitat i Assistència Social i Treball i Obres Públiques, els senyors Joan Lluhí i Vallescà, Joan Selves i Carner, Martí Esteve i Guau, Ventura Gassol i Rovira, Joan Comorera i Soler, Josep Dencàs i Puigdollers i Martí Barrera i Maresma.

Visqueu molts anys.

Barcelona, Palau de la Generalitat a 3 de gener del 1934. — El President, Lluís Companys.

Honorable senyor President del Parlament de Catalunya.»

ORDRE DEL DIA

Presentació a la Cambra del nou Govern

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula l'honorable senyor President de la Generalitat.

L'honorable Sr. PRESIDENT de la Generalitat: Senyors Diputats: En realitat, la crisi que ha donat lloc a la formació d'aquest Govern era ja una cosa prevista en vida del nostre plorat President, al qual el Govern, amb aquestes primeres paraules, ha de rendir un fervorós homenatge de devoció. Era prevista i estava planejada, perquè ja tots els senyors Diputats saben que han estat elegits Diputats a les Corts de la República el Conseller Primer senyor Santaló, que tenia el Departament de Finances, i el Conseller d'Economia senyor Ventosa i Roig; per altra banda, la conveniència política actual i el panorama d'una eficiència democràtica justa de Govern, determinaven i exigien la constitució d'un Govern de con-

centració d'esquerres. Així ho és aquest. I ho és, per a realitzar un programa concret, prèviament determinat; de manera que és un Govern nou en el qual cadascun dels partits coaligats conserva la seva absoluta independència, però que ve a realitzar un programa prèviament determinat al qual tots s'han sotmès.

Dels Consellers que acaben de sortir, no seria necessari fer-ne l'elogi. No cal descobrir la vigorosa personalitat política del senyor Santaló, ni la senzillesa i la intel·ligència del senyor Ventosa i Roig. Fóra, a més, en mi, una petulància i una ridícula el destacar el vell catalanisme i republicanisme de Pere Coromines, que m'ha dolgut en l'ànima no poder retenir en el Govern, malgrat les seves pròpies negatives i malgrat, també, unes diferències d'apreciació respecte a l'aprovació de l'últim Projecte del seu Departament que va ésser retirat últimament dels debats parlamentaris.

He de parlar també d'una manera singular, si això és possible, del Conseller de Governació, senyor Mestres, la figura política del qual heu vist vosaltres créixer de dia en dia en el banc roig i que ha adquirit un vol i un relleu que han demostrat la seva capacitat per a les funcions de Govern més delicades.

Dels nous Consellers, no cal dir-ne res. Consellers nous? Govern nou? Cal destacar la tasca que han realitzat els Consellers antics que continuen en el Govern nou; però dels altres, el judici sobre això ja serà fet d'ací uns quants anys quan vosaltres (*S'adresa als senyors Consellers.*) abandoneu el Poder.

La realitat és que el Govern ha caigut, i ningú no pot desconèixer, dintre de l'opinió pública, donant una nota de realitat i d'optimisme, que es té la sensació que la nostra tasca haurà de perdurar i que es comprova que és un Govern que sap i que vol governar i que se sent fort per a realitzar la nostra obra de cara a les llibertats de Catalunya i de cara a les afirmacions indestructibles de la República. (*Rumors d'aprovació en la Majoria.*)

Programa? El millor programa, entenc jo que és l'obra i la tasca de cada dia; és el to de les declaracions; els procediments de Govern; el seguici d'una conducta i d'una aptitud. Però, a part d'això — que em permetrà no referir-me a punts accidentals i a qüestions de detall —, vaig a formular el traçat general dels problemes més importants que el Govern pensa abordar.

La tasca de la Generalitat no pot ésser realitzada si no compta amb mitjans. El fracàs pitjor del règim autonòmic seria el que es derivaria de tenir uns serveis i no haver rebut la dotació necessària per a complir dignament aquests serveis. Hem de deixar ràpidament resolta la formació i l'ordenació de les finances de la Generalitat; i com que aquesta és una obra catalana, una obra nacional, requerim, per a atendre aquesta tasca, la cooperació i la solidaritat de totes les forces catalanes i de tots els sectors de Catalunya. El nostre propòsit és aplicar, en aquesta feina, un criteri de màxima autoritat, desproveït de tota mena de fantasies i d'excessius quadres burocràtics. Precisament no s'han augmentat els Departaments amb tot i que la feina que té destinada el Conseller de

Treball és feixuga i ben segur farà necessària la creació d'una Direcció General d'Obres Públiques, però hem volgut donar de bon principi aquesta nota de seriositat i de moderació.

Volem, si és possible — possible ho serà, millorant-ho amb la nostra recta intenció i propòsit —, volem retornar a les velles tradicions de les institucions catalanes, amb el bon criteri d'aquestes institucions catalanes que varen sofrir el lapse de trencament quan va venir la tasca dispendiosa i desmoralitzadora de la Dictadura. Per això, repeteixo, que hem de posar a prova tota la nostra bona voluntat, i que hem de requerir el concurs de tots els catalans, perquè ens donem compte de la necessitat, també, d'atacar la imponderable economia que comparteix la confiança pública, de certs sectors, per tal de valoritzar la nostra economia. Posarem en marxa seguidament la Comissió Mixta i hi infundirem tota la nostra voluntat; esperem que amb el concurs de tot Catalunya podrem convertir en realitat els nostres optimismes, perquè hem de declarar que de cara a les finances de la Generalitat se sent el Govern absolutament i completament optimista.

Una atenció delicada, un punt d'energia inflexible si cal, però també de seny, un tacte polític, hem de posar nosaltres en el problema de l'ordre públic, l'abast i la importància extraordinària del qual copen en tota llur magnitud. La millor prova de la capacitat autonòmica d'un poble és el que realitzi d'una manera serena i justa les funcions d'ordre públic. Patim dels defectes de la manera que entenen les qüestions d'ordre públic els Governos de la monarquia: crims; injustícies; persecucions; obstaculització sistemàtica als afanys de la classe treballadora; multitud d'obriers empresonats, llançats al pati i a la vida de les presons, en contacte amb els delinqüents vulgars, sotmesos a la sensació de què eren objecte d'una pressió, d'una injustícia injustificada, i tot això produïa en la seva consciència un estat d'ànim que ha creat un fet morbós i verinós, que, ajuntant-se amb causes generals de crisi econòmica i amb causes especials d'un canvi de règim, creen un planter emmetzinat sobre aquest suport moral, d'una característica única que ha de tenir una aplicació única especialíssima. I nosaltres creiem, amb orgull i sense modèstia, que som les persones indicades per a resoldre aquest problema, perquè es necessiten polítics experts que el coneguin i que l'hagin viscut amb el sacrifici de la seva pau i de la seva tranquil·litat. (*Molt bé, molt bé! en la Majoria.*)

I, respecte això, he d'afegir que cal una política de previsió. Política de previsió, per tal de posar ordre en la consciència interior ciutadana; però també política de Govern, d'autoritat de Govern i de dignitat de poder; i davant dels espasmes turbulents i tèrbols d'organitzacions inconfessables que empren el crim, el Govern ha de dir que els sotmetrà d'una manera inexorable, però sempre dintre de la Llei i sempre amb les armes de la Llei a les mans. No hi ha ningú que sigui amo del carrer més que el propi Govern; la societat té dret a què li garantitzin la pau pública, i aquesta tasca nosaltres l'hem de realitzar amb el tacte, amb la política, amb el saber fer dels que hem viscut aquesta vida de la polí-

tica, posant-hi tota la moderació i potser tota l'energia. I per a això — i davant de la possibilitat del que pugui esdevenir estem disposats, si és menester, a deixar la vida — i demanem un marge de temps i de confiança.

Problema social? No tenim reconegut en l'Estatut la legislació social. Es de doldre. En aquesta matèria, els esforços de Catalunya han de tendir a anar augmentant el cercle de les seves facultats; i això s'ha d'aconseguir d'una manera més ràpida si la nostra capacitat ens dóna autoritat per a fer la demanda. En això i en altres matèries. I com a cosa immediata, aquest Govern — Catalunya sencera darrera seu — ha de procurar que l'Estatut sigui interpretat d'una manera màxima. I els esforços del Govern, en aquest sentit, seran sempre insistents, persistents, per tal que tota l'aplicació de l'Estatut sigui interpretada d'una manera ampla i generosa. No tenim, he dit, la legislació; en tenim l'aplicació. Gairebé, en un discurs d'orientació i de programa, la frase que surt de la meua boca és sempre la mateixa: compliment de la Llei, compliment de la Llei per tots, sotmetiment a la Llei per part de tots. En quant a la legislació social, com en tot, el qui no està dintre de la Llei, el qui no acata la Llei, per mandat de la Llei es troba fora de la Llei. I, per tant, el mateix per unes organitzacions que per unes altres, per uns estaments que pels altres, s'ha de complir la Llei; i s'ha de complir d'una manera rigurosa, perquè tenen més exigència de dret les Lleis socials, els preceptes que afavoreixen els treballadors, la garantia del treball, en les quals no es pot admetre ni mixtificacions ni ajornaments. (*Molt bé! en la Majoria i diversos escons de les Minories governamentals.*) Ah! Es menester també com a norma, com a tònica general, recollir les inquietuds societàries, moltes vegades filles de la impaciència; recollir, en un sentit de comprensió, tot allò que obeeixi al dolor i a un afany de justícia. I en aquesta obra hi posarem nosaltres tota la nostra voluntat. No hi ha tampoc a Catalunya, amb caràcter greu, el problema de l'atur forçós. Però els homes del Govern creuen que només que hi hagi un obrer, un home que cerqui feina i no en trobi i passi misèria, el problema ja existeix, i aquell home és un terrible interrogant davant de la societat i davant dels homes que han d'ésser germans i tenen, per igual, dret a la vida.

El Govern es preocuparà, també, de tots aquells problemes que es relacionen amb la qüestió social, com al sentit cooperativista de la vida, la sanitat, la cultura. La tasca iniciada s'aguditzarà. La sanitat s'ha d'extendre a tots els nostres medis rurals. Hi ha una Llei aprovada de cooperació agrícola, i s'ha d'aprovar encara una Llei de bases de la cooperació; doncs bé, aquesta Llei de bases és un compromís obligat del Govern. En definitiva, en la qüestió social el Govern manté la seva significació esquerrista, humana, generosa, i en aquest sentit nosaltres aspirem a significar un Govern de superació i de transformació econòmica i social, dintre de les responsabilitats de cada moment.

Un problema relacionat amb el que acabo de tractar, és el que ja el Govern anterior havia escomès, i que ha estat presentat aquí, que nos-

altres considerem fonamental. Em refereixo al problema agrari de contractes de conreu. I he de començar per dir que el declarem urgent, que estem disposats a tractar-lo admetent totes les suggerències, però que si en un moment les minories obstaculitzessin la seva aprovació, d'una manera sistemàtica, empraríem tots els mitjans reglamentaris per tal d'aprovar la Llei. (*Molt bé, molt bé!, en la Majoria.*)

Problema agrari! En realitat el projecte no és el conjunt del problema agrari, sinó un aspecte del problema agrari. El problema agrari és molt complex. Problema agrari! Com si això no fos dir res! Si és l'etern problema de llibertat i de justícia! Problema agrari és un problema jurídic, és un problema econòmic, és un problema de transports, és un problema de tributació. Alguns aspectes del problema agrari estan damunt la taula en el Projecte presentat per l'anterior Govern. Damunt la taula vol dir estar en el laboratori de la discussió. És un problema, a més, que canvia en cada comarca, en cada país, i que té fórmules diverses, però que en el fons té una arrel fonamental: que és un problema de justícia, i que, tal com estava la legislació en temps de la monarquia, era un problema de civilització, de Dret i de moral universal. (*Rumors d'aprovació.*)

He dit que el Govern acceptarà, rebrà, les suggerències que se li facin per tal de veure si pot acceptar-les, però no s'entengui això com una insinuació de que el Govern disminuirà o suavitzarà els termes transformadors del Projecte que s'ha presentat. Nosaltres considerem aquest problema fonamental, perquè entenem que la terra abans que tot, ha de complir la funció social a què està destinada. No pot ésser considerada la terra com a instrument únic i exclusiu de renda. Repetint les paraules de Lleó XIII, de l'Encíclica tantes vegades alludida: la terra és l'instrument estable i permanent per a l'alimentació del gènere humà. I si ha estat batut el vell criteri de la propietat romana, més que en lloc en la propietat de la terra que té una funció social i que donaria dret, no sols a l'ús i a l'abús, sinó dret al desús, mentre els homes no troben feina i es moren de gana i la terra deixa de complir la funció social a què està destinada.

Però he dit, i repeteixo, que res de precipitacions en el sentit desordenat de la paraula. Nosaltres entenem que la nostra posició reforça — entengui's bé, perquè és un punt fonamental d'aquest problema de justícia — reforça l'economia catalana. Entenem que la nostra direcció en aquest problema reforça els mitjans econòmics, i, per tant, tota observació que se'ns faci honradament, de bona fe, que vingués a demostrar que es causa una pertorbació, que no imposa cap deure de justícia, que ve a ferir l'economia de Catalunya, fóra rebuda per nosaltres amb complaença. Però el projecte queda en peu, amb totes les seves plenes línies de transformació i de pau social dels treballadors de la terra. (*Rumors d'aprovació en la Majoria.*)

El Govern afirma, també, que mantindrà d'una manera estricta el laïcisme. Això no és més que el reconeixement de la Llei; no hem de fer altra cosa que acatar les directives de la Llei fona-

mental de l'Estat. No vol dir això agressivitat ni odi a cap religió, sigui la que sigui, totes respectables i davant nostre totes respectuoses; però mentre acatin i es sotmetin a les lleis fonamentals que ha dictat la República.

S'han d'aprovar les Lleis complementàries de l'Estatut orgànic, com el referèndum i la Llei electoral. Respecte d'aquesta, tal volta serà necessària una major reflexió per tal de tornar a repassar els criteris establerts i ja expressats sobre el procediment més convenient i democràtic per a que tota la gamma de les representacions polítiques solvents pugui ésser traduïda dintre de la realitat parlamentària i política.

I amb el que he dit crec haver expressat, en termes generals, el traçat total de la política del Govern; concretament, sense anar als detalls, sense precisar extrems, perquè, torno a dir, la nostra política és una política de les realitats de cada dia.

I em manca tan sols fer una breu declaració política.

(*Entra el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.*)

Les frases tartarinesques, els crits baladrers que volen tenir una categoria de llançaments heroics, no fan per al meu gust, ni fóra propi de la meua situació. Des de que m'assento en aquest lloc, estic cobert de tota serenitat. Però em cal dir: Catalunya defensarà, costi el que costi, les seves llibertats. (*Molt bé, molt bé!, en la Majoria i Minories governamentals.*) Confia amb la lleialtat de tots i confia, si calgués, amb la seva pròpia resolució i amb la seva pròpia força. (*Molt bé!*) No hi ha res que pugui donar motiu a cap inquietud ni a cap temença; fins en les esferes superiors de la política general, hi han homes de la lleialtat i de l'històric republicanisme dels quals no podem dubtar. Però ho diem com una explosió del nostre cor, com una cosa automàtica que ens surt de la nostra ànima: per la defensa dels drets de Catalunya i per la defensa de la República democràtica i parlamentària, que tant estimem, estem disposats a donar la vida, i, si és necessari, la defensarem amb les armes a la mà. He dit. (*Molt bé, molt bé!, i aplaudiments, que duren llarga estona, en tota la Cambra, llevat en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Senyors Diputats: Certament no és gaire envejable la situació d'aquest modest Diputat de l'única Minoria d'oposició que queda en aquest Parlament, en haver de contestar la declaració que acaba de fer-nos l'honorable senyor President de la Generalitat de Catalunya. Ens és més difícil encara, perquè, ultra el que trobem tots els sectors de la Cambra, amb la sola excepció del sector de Lliga Catalana, absolutament, plenament compenetrats amb el Govern que ha tingut l'honor de presentar el senyor President de la Generalitat, ens trobem amb la dificultat, també, de contestar un discurs d'un to que hem de reconèixer que té l'altura de les funcions que està exercint en aquests moments l'honorable

senyor President de la Generalitat. Ens és molt fàcil als Diputats d'oposició, deixar-nos portar del nostre temperament propi quan es tracta de discussions apassionades, però és molt difícil, en canvi, contestar un discurs de tons moderats i de simple exposició d'un programa, amb molts extrems del qual podem no estar conformes, però de l'essència general del qual no podem pas discrepar, ja que es tracta de l'organització i del funcionament de la institució mare del nostre regíme autòmic.

Les meves primeres paraules han d'ésser per a manifestar la complaença de la Minoria de Lliga Catalana per aquest fet, realment transcendent, que hagi estat l'honorable President de la Generalitat en persona qui hagi vingut a complir el deure de presentar el seu Govern, aspiració que havíem manifestat tantíssimes vegades i que, per raons a què no hem d'alludir ara, per respecte a la persona que falta, no hem d'insistir; però sí hem de manifestar aquesta complaença, perquè creiem que era allò que estava dintre de l'esperit del nostre Estatut i dintre de l'aspiració general del poble de Catalunya.

I, ja que parlo d'això, hem de fer la manifestació que nosaltres no és que entenguem que el President de la Generalitat tingui l'obligació d'assistir a totes les reunions del Parlament i estar aquí disposat a contestar interpellacions, de vegades de caràcter secundari, a preguntes que amb facilitat podem fer a un Conseller, però per damunt de les quals ha de mantenir-se l'autoritat màxima que l'honorable senyor President de la Generalitat representa. Però sí creiem — i esperem que amb això estarem d'acord amb l'honorable senyor President de la Generalitat —, que en els moments crítics i transcendents de la vida parlamentària és molt lògic que estigui a la capçalera del banc roig el President de la Generalitat per a donar compte de l'orientació política que vol donar al seu propi Govern.

Ara, entrant ja en les explicacions de la crisi i a la presentació del Govern, em permetrà el senyor President de la Generalitat, que li digui la nostra estranyesa perquè no se'n hagi dit si aquest Govern és un continuador de l'obra dels Governos anteriors, o si és un rectificador de l'obra que fins ara s'havia exercit. Si és un continuador, no ens expliquem gaire que hagin baixat de la muntanya aquells que amb tons apocalíptics increpaven tan sovint el Govern que abans ocupava aquest banc roig. Si n'és un rectificador, no ens expliquem amb la mateixa facilitat que s'asseguin també en aquest banc roig aquells mateixos membres del Govern la política del qual ara es tracta de rectificar. Nosaltres felicitem el senyor President de la Generalitat en el moment actual, per aquest triomf personal que ha obtingut aconseguint que aquelles oposicions dures, acerades, que s'havien manifestat aquí en aquests darrers mesos, hagin pogut cessar, i, al conjur de la paraula màgica del senyor Companys, s'hagi assolit aquesta unió i aquesta compenetració que no havia pogut aconseguir l'autoritat màxima i popular del difunt senyor Macià. Nosaltres entenem que això és un veritable triomf personal del senyor Companys; com amic el podem felicitar, com a polític ja en parlarem, perquè

potser aquest triomf d'un dia serà una font inextinguible de disgustos pel dia de demà. (*Rialles.*)

En realitat, senyors Diputats, ens trobem en el moment actual com un any enrera. Ens trobem en la mateixa situació; sembla que no hagi passat res, amb tot i que han estat tantes les coses que han passat a Catalunya. Ens tornem a trobar amb una Majoria compacta, amb què tots aquells sectors que havien tingut velleïtats d'independència, des de la Minoria socialista fins a la Minoria Nacionalista Republicana, tots quelen fosos sota la presidència de l'honorable senyor President de la Generalitat, el senyor Companys.

El Sr. FRONJOSA: Perdó, com a Partit encara som independents.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Heu adquirit, no obstant, un sector més, un sector més que si, parlamentàriament, tenia en nombre, una representació modesta, per més que personalment fos molt valuosa, el sector d'Acció Catalana; teniu avui una representació encara en el si de l'opinió, en el si de l'opinió, que no s'esperava certament que en aquesta forma hagués claudicat de totes les seves gairebé intemperàncies d'oposició per a venir aquí a formar un bloc compacte al costat del senyor Companys. Això vol dir que contra el que potser convenia a la vida política de Catalunya i al joc d'aquesta mateixa política, que jo crec, jo que sóc un home poc angulós, que sóc un home més aviat de matisos, que crec que convenia que a la política catalana hi hagués matisacions diverses, ara ens trobem amb què aquests matisos desapareixen, ens trobem amb què davant de l'opinió de Catalunya hi haurà uns termes molt clars a distingir; tots aquells que estaran conformes amb l'obra de l'Esquerra Republicana de Catalunya, que sou els que en definitiva hi heu guanyat i els que us heu digerit els altres, o bé els que estan en contra d'aquesta obra de l'Esquerra Republicana de Catalunya. Pels efectes públics, i no podem oblidar que ens trobem en un moment electoral, la situació evidentment és clara: hi ha els que estan d'acord amb vosaltres i els que no estan d'acord amb vosaltres. Simplifica, de moment, la vida política de Catalunya. Ara, les conseqüències no som ni nosaltres ni vosaltres els que les hem de treure. Les deduccions de tot això les ha de treure l'únic que té dret a treure-les, que està per damunt de tots nosaltres, el poble de Catalunya en les seves manifestacions electorals.

L'honorable senyor President de la Generalitat de Catalunya, amb un tacte que jo em complasc en reconèixer, ha fet una al·lusió tan lleugera al caràcter esquerrista que tenia aquest Govern, segurament perquè ell se sent que està per damunt, malgrat la seva significació personal, d'aquestes divergències de criteri que poden dividir els catalans, que jo no m'atreveixo — i crec que potser no seria oportú que jo insistís massa en aquest aspecte — a parlar-ne. No n'hi vull dir res, per consegüent. Ens trobem avui davant d'un Govern que no sé com es qualifica; davant del poble de Catalunya segueix essent un Govern de l'Esquerra Republicana de Catalunya en el qual heu admès alguns amics d'unes ideologies matisadament diferents, perquè en rigor segueix governant Esquerra Republicana de Catalunya, i seguirà go-

vernament, suposo, mentre no se'ns digui el contrari, continuant l'obra dels Governats que havia presidit l'honorable senyor Macià. I mentre no se'ns digui res més, nosaltres creurem que ens trobem davant de la continuació del mateix sistema i dels mateixos procediments que fins ara s'han vingut posant en pràctica.

L'honorable senyor President de la Generalitat de Catalunya, ens ha exposat el programa del Govern, i, realment, el més interessant, més que el petit discreteig que poguéssim tenir aquí sobre discrepàncies polítiques, el més interessant en un Parlament — i en això, tant l'honorable senyor President com nosaltres volem donar un exemple de com s'han de tractar les qüestions — en un Parlament seriós allò important és el programa.

El senyor Companys ens ha parlat aquí, com a punt cabdal del seu programa de govern, de l'organització de les finances; i ens ha parlat, repetint uns conceptes que la premsa ja havia publicat també, de la necessitat de l'austeritat. Em sembla que aquesta era la paraula: austeritat en l'organització administrativa i en el funcionament de les nostres institucions. ¿Com podria una Minoria parlamentària oposar-se a un programa d'aquesta naturalesa, quan és un postulat comú a tots els Partits polítics el desitjar una bona organització administrativa, i el desitjar que no es facin més que les despeses indispensables, i que les finances s'organitzin en forma que els sacrificis dels contribuents donin el màxim rendiment possible? Però arribant aquest punt, honorable senyor President de la Generalitat, haurem de demanar que malgrat d'aquest sentit de continuació que aquest Govern tingui — mentre no se'ns mostri el contrari —, respecte als Governats anteriors, li haurem de demanar que posi d'acord les seves paraules, el seu programa de Govern, amb la resolució que pot prendre respecte a actes realitzats per l'últim Govern de la Generalitat de Catalunya; perquè no s'adiuen a les promeses d'austeritat i d'organització administrativa amb unes disposicions testamentàries com les que han aparegut en el *Butlletí Oficial de la Generalitat* de data d'ahir, en el qual s'augmenta d'una manera extraordinària el Pressupost de despeses de la Generalitat de Catalunya, sense un acord previ del Parlament, i amb una infracció complerta de totes les mesures administratives que s'havien i s'han de tenir en compte.

En el *Butlletí Oficial de la Generalitat* aparegut ahir, es publiquen unes mesures que no hem de detallar-les en el moment actual, però que la V. S. com tots els companys de la V. S. que tenen seient en aquest banc roig han de conèixer, en virtut de les quals, no solament es concedeixen una sèrie de prerrogatives i avantatges a uns empleats, a uns funcionaris, sense ajustar-se a cap de les regles administratives comuns, sinó que es creen tres o quatre oficines, augmentant-se així considerablement les despeses de la Generalitat. I s'arriba fins a una cosa que jo no sé de cap Llei que ho prohibeixi, però, sí sé que hi ha una Llei que està per damunt de les Lleis escrites que ho prohibeix en absolut; i em refereixo a un precepte en virtut del qual inclús es donen funcions retribuïdes a Diputats d'aquest propi Parlament.

Ha parlat l'honorable senyor President, d'austeritat i l'austeritat s'ha de demostrar amb actes, no tan sols amb paraules. I nosaltres, acceptant aquesta col·laboració que l'honorable senyor President ens demanava en la tasca de les finances, l'invitem a què es comenci perquè aquest Govern nou rectifiqui el criteri dels Governats anteriors i que comenci per demostrar els seus desigs d'organitzar bé les finances, deixant sense efecte tots aquests nomenaments i aquestes mesures que han vingut a agreujar considerablement les finances de la Generalitat de Catalunya.

Passant a altra qüestió, a un altre dels extrems del seu programa, l'honorable senyor President ens ha parlat de l'ordre públic. ¿Com no subscriure també, senyors Diputats, en el terreny de la teoria, en el terreny estrictament parlamentari, totes les paraules que ha pronunciat l'honorable senyor President, referent a l'ordre públic? L'honorable senyor President ha començat per dir-nos i ens ha repetit moltes vegades i amb molt d'encert, que en les qüestions d'ordre públic no hi havia més que una regla permanent, immutable: la de respecte a la Llei. I en el compliment de la Llei i en el donar les facilitats pel compliment de la Llei, jo anava a dir totes les Minories, però hem de dir l'única Minoria que existeix dintre d'aquest Parlament, ha de donar sempre tot el seu concurs a l'honorable senyor President de la Generalitat de Catalunya. Autoritat suficient té ell per a fer complir la Llei, però si necessités per augmentar encara la seva autoritat moral el concurs de la Minoria de Lliga Catalana, tingui la seguretat de què mai li mancarà.

Però en qüestions d'ordre públic, tan com en qüestions de finances, com en moltes de les altres qüestions d'ordre polític que es presenten constantment, hi ha quelcom que és molt superior a les paraules i els discursos més o menys eloqüents que es pronuncien; i és la significació del gest, és la interpretació que s'ha de donar a cada un dels actes de govern.

Amb tot el respecte degut a les persones, i amb tota la consideració que una Minoria ha de tenir per les altres Minories, em permetrà el digníssim representant de la Minoria socialista, que ha passat a seure al banc roig, que haguem de fer la manifestació del dubte, si, del dubte, respecte aquestes garanties de l'ordre públic, des del moment en què l'honorable senyor President de la Generalitat ha cridat al seu costat el representant d'un partit que en una forma clarament crua ha vingut a encomiar el sentit revolucionari immediat, com a únic remei dels mals actuals de la República Espanyola.

El Sr. VALLS I TABERNER: I la violència.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Tenim aquí un retall d'un periòdic d'un dels grups representats en el Govern, amb les frases pronunciades per un dels representants més qualificats, creiem que avui potser és el representant més autèntic del partit al qual, si no estic equivocat, pertany aquest vostre company de Govern, que ha cridat l'honorable senyor President de la Generalitat de Catalunya. I en aquestes paraules pronunciades per aquest cap de partit a què pertany el vostre company de govern, es diu que una cosa és el poder

polític i altra la revolució social. I s'afegeix : «Nosaltres anem a apoderar-nos dels partits i del poder polític per després fer la revolució social. Anirem vers el primer, per fer aquesta revolució i transformar tots els mitjans de producció i de canvi. El poder polític en les nostres mans equivaldrà a la polvorització dels enemics.» I això no és ni més ni menys que el que es faria si triomfés el proletariats. (*Rumors en la Majoria.*)

Honorable senyor President de la Generalitat : reflexioni bé la V. S. sobre aquestes paraules i la significació que tenen. El proletariat vol la violència per imposar-se i la violència per a sostenir-se després d'haver-se imposat. I parlar aquí en nom del Govern de la Generalitat de garanties d'ordre públic, tenint al seu costat un representant d'un partit que faci aquestes manifestacions, no ens sembla certament el més indicat per a donar satisfacció als desigs de pau social a què avui aspira constantment i cada vegada més fermament tot el poble de Catalunya, assedegat de tenir treball i la pau necessària per a poder gaudir el fruit de les seves activitats.

El Sr. ARMENDARES : Aquest sobre, que li ha enviat el senyor Gil i Robles ?

El Sr. VALLÈS I PUJALS : Calli la V. S. Nosaltres hem callat avui per respecte a l'honorable senyor President de la Generalitat. (*Rumors. La Presidència demana ordre.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA : L'honorable senyor President de la Generalitat ha parlat també de la qüestió agrària. Jo reconec l'habilitat amb què ha tocat aquesta qüestió, probablement per tenir en compte les dificultats — no sé si insuperables, per bé que jo desitjo que siguin superables —, en què es trobarà per harmonitzar les aspiracions i les ideologies constantment manifestades per la representació d'Acció Catalana i les ideologies radicalment diferents representades pel sector socialista. El senyor President de la Generalitat ha vingut a tractar-ho amb la suficient vaguetat per tal de quedar en llibertat de resoldre-ho en un sentit o en un altre sentit.

Com que la qüestió és tan delicada i tan transcendental, crec que no hem d'extremar les coses en aquests moments ni tractar de fer-les agres. Moment arribarà en què pugui discutir-se això en termes concrets i per llavors espero de la prudència de l'honorable President de la Generalitat i del patriotisme de tots — i en dir de tots, em refereixo tant als Diputats que seuen a aquesta banda com els que seuen a la vostra — el que es pugui trobar una solució tan harmònica com sigui possible, i si no volem la paraula harmònica, una solució en la qual es tingui en compte allò que ha d'estar per damunt sempre dels interessos dels uns i dels altres, o sigui els interessos permanents de l'economia catalana, la qual cosa equival a dir els interessos sagrats de la nostra terra catalana.

Finalment, el senyor President de la Generalitat ha fet una allusió també molt velada, però molt important, a unes Lleis que ha indicat que es presentarien ; més ben dit, no ha dit que es presentarien, sinó que ha dit que haurien d'ésser un dia objecte del Parlament. S'ha referit a unes Lleis que infructuosament — potser per la modèstia de la persona que ho demanava — varen ésser

sollicitades molt sovint de l'anterior Govern sense poder-se arribar mai a aconseguir més que unes promeses tan vagues que ni a promeses arribaven. Efectivament, és de tota necessitat que es presentin les Lleis regularitzant el referèndum i sobretot una Llei electoral. Si he entès, si he pogut interpretar bé les paraules de l'honorable senyor President, aquesta Llei electoral es faria un xic de conformitat a unes doctrines que aquesta Minoria ha exposat moltes vegades sense tenir la sort de què poguessin ésser compartides en uns moments determinats més que per un sol sector de la Cambra. Nosaltres desitjaríem sincerament que en realitat hi hagués hagut un canvi de criteri, si aquest havia de fer possible la promulgació d'una Llei electoral que permetés a tots els sectors de l'opinió catalana tenir una representació proporcionada a la força que realment tinguessin en els estats d'opinió, perquè això ens permetria — i permetrà l'honorable senyor President de la Generalitat que insisteixi — això permetria que no tornés a esdevenir el que passa en el dia d'avui, que s'han de donar representacions prescindint de les forces en què realment es compta dintre del cos electoral de Catalunya.

Jo em guardaré molt, senyors Diputats, de posar en dubte l'autoritat d'aquest Parlament, Parlament que pel sol fet de què li pertanyem nosaltres ja hem de tenir un interès indiscutible en reconèixer-li tota l'autoritat que tingui mentre subsisteixi ; però és evident que la força moral d'aquest Parlament, que la força d'opinió dels diversos sectors que componen aquest Parlament, ha estat alterada d'una manera extraordinària des de la seva constitució. Avui, l'honorable senyor President ha constituït un Govern cridant al seu costat a representacions de la quasi totalitat d'aquesta Cambra, però dóna la circumstància de què la quasi totalitat d'aquesta Cambra no arriba a representar la meitat de les representacions de la Catalunya real, la meitat dels vots de Catalunya emesos en les darreres eleccions. El senyor President de la Generalitat potser dirà que ell no podia disposar més que dels elements amb que compta el Parlament, perquè la seva força és parlamentària i perquè la seva autoritat li ve del Parlament i l'ha de treure, per tant, del Parlament mateix. Però en això hi ha aquesta contradicció, entre el que el Parlament és i allò que el poble de Catalunya ha dit que volia i aquestes dificultats solament es podran solucionar quan tots estiguem aquí pels vots que proporcionalment ens corresponguin i que hagi posat de manifest el cos electoral, però no pels vots que uns etzars electorals hagin proporcionat en més o en menys a uns o a altres.

Si l'honorable President de la Generalitat pot arribar a comptar amb el concurs de tots els seus amics de la Majoria, per a arribar a obtenir una votació favorable a una representació proporcional, jo crec que farà, per això sol, una obra que no diré que compensi els errors que l'Esquerra Republicana de Catalunya hagi comès, però que quan menys facilitarà la manera d'esmenar aquests errors que hauríeu pogut cometre vosaltres, com un altre partit podria cometre'n un altre dia.

Es obligació dels polítics, i com a polític reconec a l'honorable President de la Generalitat, més

ben dit, aquí no es tracta ara del senyor President de la Generalitat, sinó del senyor Companys ; és obligació dels polítics el preparar solucions perquè ningú tingui mai les temptacions d'acudir a la violència i l'única manera d'evitar aquesta és que tothom sàpiga a la dreta, a l'esquerra i al mig, al davant i al darrera, que poden tenir en les representacions populars una força proporcionada a la que realment es compta en l'opinió.

I, finalment, a l'honorable senyor President de la Generalitat li he de dir amb tota franquesa que jo hauria preferit que des de l'alt lloc que ocupa no hagués pronunciat les seves darreres paraules que han tingut un cert regust de menaça que jo crec que no correspon mai a qui té al seu costat la força moral i el prestigi dimanant d'aquesta mateixa força. Prescindint d'aquestes paraules que potser li han sortit per les tendències mitinesques que tots els homes polítics, imprescindiblement, hem de tenir ; prescindint d'aquestes paraules, en nom de la Minoria de Lliga Catalana, jo he de dir que en tot moment en què es necessiti el concurs de tots els catalans per a la defensa de les llibertats de Catalunya, sempre es podrà comptar amb tot aquest sector, aquí i fora d'aquí.

Un Sr. DIPUTAT de la Majoria : I per defensar la República ?

El Sr. DURAN I VENTOSA : (*Adreçant-se a l'honorable senyor President de la Generalitat.*) Ha parlat de República o de llibertat ?

El Sr. PRESIDENT de la Generalitat : De les dues coses.

El Sr. DURAN I VENTOSA : En quant a la República, no he de dir res més que una cosa : El senyor President de la Generalitat ha parlat del compliment de la Llei i em sembla que ha dit que en quant al règim, sols hi ha el respecte a la Llei. Per consegüent, per a la defensa de les llibertats catalanes, heu de comptar sempre amb el concurs entusiasta i decidit de la Minoria de Lliga Catalana. (*Rumors en diversos llocs de la Cambra i en el públic.*)

El Sr. PRESIDENT : Silenci a les tribunes. Abstinguint-se de fer manifestacions de cap mena.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Jo crec, amb tot, que per a la defensa de les llibertats en aquests moments i en els moments de l'esdevenidor, heu d'ésser vosaltres els que heu de fer-hi més, perquè no oblideu mai, que els perills per les llibertats catalanes no resideixen més que en una sola cosa : en el descontent del poble de Catalunya. Que mentre els catalans estiguin contents de l'autonomia, no hi ha força humana que tiri a terra l'autonomia de Catalunya. Ara, el dia en què amb motiu d'una política desencertada es formés un estat d'opinió que deixés aquest descontent i aquest disgust a l'opinió catalana, ni els esforços vostres, ni els esforços nostres, serien suficients per aguantar allò que no tingués el seu sosteniment en la voluntat ferma del poble de Catalunya. (*Molt bé, molt bé!, en els escons de Lliga Catalana.*)

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Demano per parlar.

El Sr. ROMEVA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Senyors Diputats : He escoltat amb l'atenció obligada...

(*A la tribuna pública es produeixen alguns rumors.*)

El Sr. PRESIDENT : Silenci a les tribunes ; observin els assistents en silenci les deliberacions de la Cambra i abstinint-se de fer cap manifestació.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : ...i grata que era del cas, la solemne declaració que ha fet l'honorable senyor President de la Generalitat i al mateix temps Cap del Consell Executiu.

En les seves línies generals ens plau aquesta declaració. Potser hauria pogut ésser més concreta ; potser hi trobem algunes llacunes que, si no fos molestar la Cambra, faríem remarcar. El seu «tonus» ha de satisfer a tots els catalans que tenen idees d'esquerra. Si, com és d'esperar i de creure — perquè el deure del Govern és comblar amb fets, realitzant així l'excusa que el senyor President donava sobre la manca de concisió de la seva declaració, de «que la declaració és l'obra constant de cada dia» — ; si el Govern té, doncs, com tindrà, la fermesa, l'esperit de continuïtat i la clari-vidència que tots confiem que tindrà en la seva obra de Govern, aleshores a nosaltres ens serà molt grat d'aplaudir-lo per cada un dels seus actes i la nostra col·laboració no li mancarà en cap moment, i si algun repar haguéssim de fer en les iniciatives que portés aquí o a actes de Govern, col·locats en un punt de vista de crítica, nosaltres ho farem també amb tota claredat, amb tota la cordialitat, creient així també que des d'aquesta posició modesta nosaltres col·laborem a l'obra de Govern.

Si se'm permetés apuntar només que les manques que hi trobo en aquesta declaració, se'm podria objectar tal volta que són de detall. El senyor President, amb aquesta amplitud de mira — amb aquesta mirada d'àliga que ha donat en la política a fer — pensarà que són detalls, que no és que ell ni el Govern estimin negligibles, però potser els ha deixat per a portar-los d'una manera pràctica, gairebé immediata, a resolució de les Corts. Per exemple, no s'ha fet cap esment d'un problema que se'ns dirà potser que és més aviat un problema que existeix en el paper, però que hi ha hagut moments que ha arribat a preocupar constantment a Catalunya, que és el de la Divisió Territorial ; quasi es presta a interpretar el silenci del Govern, en el mes de gener del 34, com una renúncia a tota iniciativa sobre aquest particular. Tampoc no ens ha parlat de l'organització judicial, i és una cosa que té un gran interès, i no hem de fer aquí glosses i frases gairebé estereotipades sobre la importància de la Justícia.

Un altre punt també al qual jo dono molta importància, potser per un daltonisme visual meu, és la laïcització de l'assistència social, perquè sobre el capítol del laïcisme, per a mi, i penso que per a tots els que coneixen el Govern i el seu President, ens basten les set paraules, les sis paraules que ha dedicat al laïcisme ; però jo les he d'interpretar, nosaltres les hem d'interpretar, en la seva concisió, de què l'abast del laïcisme del Govern és absolut ; però em permeto remarcar la particular importància que té la laïcització, tant com de l'escola, de l'assistència social.

Una altra qüestió també de detall, però que té prou importància en aquesta situació actual del traspàs de serveis, fóra conèixer com pensa delegar el Govern executiu les seves funcions a les comarques. Potser una declaració global, somera, no hi hauria estat de més.

I, per fi, m'ha semblat entendre, en parlar dels problemes lligats amb el problema social globalment considerat, que hi entraven també els problemes del cooperativisme. Crec que la Llei referent als problemes de la terra, als contractes de la terra, aspecte del problema agrari que no és un problema social, al nostre entendre, fa referència a un aspecte del cooperativisme, que és el Crèdit Agrícola, urgentíssim, tan urgent com l'aprovació de la mateixa Llei, perquè és una Llei que comporta o exigeix la coexistència al seu costat d'un crèdit agrícola eficaç.

Fora d'això, aquesta Minoria d'Acció Republicana prestarà, com he dit, el seu modest recolzament al Govern. És una Minoria que, si anem a cercar la seva quantia, és a la vista en quant a representants; però és una de tantes incògnites, potser com totes les que hi ha aquí aïlladament considerades, i que voldria veure's sempre interpretada en els seus sentiments d'esquerrisme i de catalanitat i de federalisme i de manera d'entendre la República Ibèrica, perquè nosaltres, en aquest moment, no tenim cap interès en què se'ns pugui aplicar l'adjectiu «catalanista». Jo no crec que hi hagi ningú amb títols suficients — ni crec que ningú ho pretengui — ni Partit, ni individu, amb autoritat d'exègetes per a distribuir patents de catalanista. Avui basta ésser català, i abans també; i abans, potser era indispensable i tot ésser republicà; però avui, dintre de la República, jo crec que basta ésser català, basta no haver-se desnaturalitzat, i prou; basta no haver renegat de la seva pàtria, per considerar-se tan catalanista com els altres.

Això no vol dir que nosaltres pretenguem altra col·laboració en el Govern que la de la manifestació, des d'aquesta tribuna, dels nostres parers; però també hi ha altres elements d'esquerra — catalanistes, en el sentit de catalans, com a bons catalans que són, i ho som tots — que potser no tenen altre mitjà que els que el Govern pugui trobar dintre del seu abast, per a poder aquest conèixer l'opinió llur. No he d'entrar jo en la forma que el Govern entengui quines puguin ésser les seves inclinacions a complir el que potser és un deure moral que és ell l'únic a jutjar, respecte a conèixer l'opinió de tots els sectors d'esquerra de Catalunya; i em refereixo al Partit Radical Socialista. Per altra banda, jo no crec que en la història dels Partits, àdhuc en les lluites més immediates, més pròximes en quant al calendari, es poguessin fer distincions respecte d'aquest particular, perquè les coalicions electorals que s'han fet a Catalunya no fa gaire han estat prou eloqüents, i per altra banda nosaltres veiem amb gran satisfacció al banc roig el Partit socialista, que pertany al Partit socialista obrer espanyol, i com a cosa encara més gran, i al meu entendre més admirable, a una unió internacional de la classe obrera.

Després d'això, nosaltres no hem de fer més que ratificar les nostres manifestacions primeres

i dir que nosaltres hem signat la proposició de confiança al Govern, si bé en aquesta declaració hi trobem un petit concepte que voldríem que fos realitat, però que sentim manifestar avui que potser no ho és, o si no ho és d'una manera total no ho és en aquell abast que tots hauríem de desitjar. Quan parla de les esquerres catalanes, diu «estretament compenetrades». No sé jo si després de mencionar la proposició, que en el fons comú coincidim, diu la frase — potser no és prou justa la reiteració en el sentit d'intensificació — «estretament compenetrades». Potser per aquesta manca d'estreta compenetració hi trobem a manca les conseqüències, al meu entendre òbiques, de les manifestacions generals que acabo de fer amb tota la manca d'habilitat que jo tinc, però amb tota la claredat que m'ha estat possible.

Aquesta Minoria, quantitativament és minsa; com a mèrits, la que en té menys. Els seus dos membres són els més desposseïts de virtuts i de qualitat. Algun d'ells no cediria, potser, a ningú dels catalans que viuen, en quan a sacrificis; però nosaltres, per això, estem disposats sempre a treballar per a mantenir la República, que la creiem indestructible, per a aconseguir la llibertat de Catalunya en el seu màxim grau possible i sostenir, dintre de les Institucions de Catalunya, el predomini del sentit esquerrà, en el sentit literal de les últimes manifestacions del senyor President. (*Molt bé!, en diversos estons.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Senyors Diputats: Acabem de sentir la presentació del Govern que ha fet el President de Catalunya acabat d'elegir. L'honorable senyor President de la Generalitat, per mandat de l'Estatut, té una dualitat de funcions; una d'aquestes funcions és la representativa, que tots els catalans hauríem de voler que fos abans que tot i per damunt de tot l'alta representació de Catalunya. En aquesta capacitat, jo, i els que jo represento, li retrem tot l'honor i li oferim el nostre respecte i l'assistència que calgui per a tots aquells moments i per a totes aquelles qüestions en que ell, en representació de tot el poble de Catalunya i per qüestions que afectin a tot el poble de Catalunya, s'hagi d'acarar amb els poders de fora. Té, també, la funció executiva, i en aquest sentit, en aquest aspecte, jo no li puc oferir res més que allò que pot oferir un adversari lleial: una crítica, una observació, un enjudiciament desapassionat dels seus actes de Govern que impliquen la possibilitat d'una desaprovació, però que no impideixen a priori la possibilitat d'un assentiment i, per tant, d'una cooperació.

La constitució d'aquest Govern em fa pensar a mi en unes discussions que havíem tingut en aquesta mateixa Cambra quan es parlava de sistemes electorals, i representans autoritzats de la majoria d'Esquerra Republicana de Catalunya sostenien que era imprescindible el sistema majoritari per a donar lloc a la possibilitat de Govern homogenis. Avui ens trobem amb una Cambra filla d'aquest sistema majoritari, on hi ha una majoria més que suficient per a sostenir a un d'aquests Govern homogenis, i davant de la qual es presenta un Govern de coalició. Jo penso, doncs,

que no és la solució d'un problema de Govern nascut d'una constitució del Parlament, nascut d'un règim parlamentari, el que dona lloc a que s'hagi produït aquesta coalició; vol dir que els motius d'aquesta coalició són fora del Parlament. Jo hauria celebrat molt que, posats en aquest terreny, a l'hora de constituir un Govern, s'hagués anat més enllà i s'hagués pensat en un Govern nacional, en un Govern que representés allò que jo sempre he entès que era convenient en aquests moments en què estem treballant per a la consolidació de la nostra autonomia. Això no s'ha fet, i jo ho lamento perquè ve a representar la continuació d'aquella política que divideix els catalans, no en dos partits, que si a Catalunya no hi hagués més que dos partits no ens tocaria més que reconèixer el fet i atènyer-nos-hi, sinó en dues tendències, cosa que jo considero perillosa perquè porta sempre a una desnaturalització en un grau o en altre de la voluntat catalana. Però si en aquest aspecte ho he de lamentar, en un altre aspecte ho he de prendre com a un senyal favorable en el sentit de que la constitució d'aquest Govern implica el reconeixement de que les forces diverses de Catalunya, encara que hagin estat limitades només a una d'aquestes tendències, no estaven representades en aquest Parlament d'una manera corresponent al seu valor real, i que, per tant — i les paraules del senyor President ens confirmen en aquesta esperança — s'anirà a una rectificació del sistema electoral que faci possible pensar en un Parlament on tots els partits i tots els matisos d'opinió de Catalunya tinguin la seva representació adequada, i on, si els Governs són homogenis, serà perquè darrera tenen realment una massa suficient de catalans, que és homogènia, i on, si els Governs no són homogenis, serà perquè ajunten representacions autèntiques i adequades de les forces diverses de Catalunya.

L'honorable senyor **PRESIDENT** de la Generalitat: Demano per parlar.

El Sr. **ROMEVA**: Ha parlat el senyor President de l'obra del traspàs de serveis i demana la solidaritat de tots; aquesta solidaritat no faltarà per tot allò que representi la defensa de la vitalitat econòmica de la nostra autonomia.

Ha parlat de la qüestió d'autoritat en uns termes als quals he de donar-li l'assentiment.

Ha parlat, també, de la qüestió social, i jo he de dir que, en aquest aspecte, en quant als principis almenys, no em sento molt allunyat de la posició que ha marcat el senyor President. Ara, que quan es tracta de principis i d'orientacions generals és fàcil posar-se d'acord; és més difícil quan es va a l'aplicació, perquè aleshores hi han aquells detalls i aquelles formes en que el concepte d'allò que és just pot variar i en que la mà del que els aplica perilla d'escórrer's cap un costat o un altre. Per això jo he de demostrar aquest principi d'assentiment, però m'he de reservar el judici esperant veure com es concreten aquestes esperances i aquestes promeses i aquestes propòsits que assenyalava l'honorable senyor President.

Ha parlat finalment de la defensa de la llibertat: jo no he de repetir el que ja he dit altres vegades: per les llibertats de Catalunya, tots estem

disposats a fer els màxims sacrificis; mentre aquests sacrificis se'ns vulguin demanar simplement en el sentit de què en el curs normal de la vida nosaltres sacrifiquem una part del nostre ideal i deixem als altres la satisfacció complerta de les seves aspiracions, nosaltres apareixerem dividits. El dia que el sacrifici sigui per tothom, el dia que el sacrifici no comporti aquesta desigualtat — desgraciadament hi han possibilitats d'haver-hi d'arribar; no sóc pessimista, però reconec que hi han possibilitats que aquest dia arribi —, llavors no se'ns haurà de cridar, perquè serem nosaltres mateixos els que vindrem a compartir el sacrifici.

El Sr. **PRESIDENT**: Té la paraula l'honorable senyor President de la Generalitat de Catalunya.

L'honorable Sr. **PRESIDENT** de la Generalitat: Senyors Diputats: Em permetreu que primerament reculli les darreres manifestacions expressades pels senyors Romeva i Simó i Bofarull, per tal d'ésser més recents i per tant les guardo millor en la meua memòria.

Gairebé no hi hauria necessitat de rectificar; ja s'ha establert la polèmica, ja s'han expressat els punts de vista, però semblaria com una desatenció, i per tant a mi em plau donar la resposta a totes les Minories que han formulat observacions a les paraules que jo acabo de pronunciar.

Naturalment, amb el senyor Romeva ens separen moltes coses, ens separen moltes ideologies. Fins el to suau de la V. S. a mi m'esfereix una mica, perquè jo em sento de la V. S. a dos segles de distància. Però a part d'això, naturalment, que jo agraeixo, dintre del terreny governant, la cooperació que la V. S. pugui oferir al Govern. Aquí estem, aquí discutirem, i l'opinió pública ens jutjarà a tots.

Molt agraït al senyor Simó i Bofarull per les paraules que acaba de pronunciar i singularment per l'atenció, que jo estimo d'una manera valuosa, d'haver posat la seva signatura en la proposició que la V. S. ha anunciat. Ja fa temps que he apreciat en el senyor Simó i Bofarull, l'esperit de treball, la seva intel·ligència, i particularment ens uneix una ferma amistat. Les suggerències que acaba de fer les recullo amb gran complaença. He d'advertir, però, que potser el senyor Simó i Bofarull no ha recordat, o no ha recollit, o a mi m'ha escapat, un punt en el qual hi poso un veritable interès: el que fa referència a la Caixa de Crèdit Agrícola; tant més quan ahir mateix en va parlar al Govern el senyor Comorera, Conseller d'Economia, i va dir sobre això unes paraules precises acceptades per tots. En aquest punt estem absolutament d'acord.

Respecte a l'altre punt de la divisió territorial, també precisament ahir — ha tingut la V. S. l'encert de recollir coses accidentals en una exposició de programa, ja ho ha dit la V. S. —, però ahir també al Govern es va parlar de la divisió territorial que, naturalment, està lligada a lo altre de què la V. S. parlava posteriorment.

Laïcisme. Les paraules són clares, no tenen més que una interpretació. Es com quan se'm pregunta com s'ha d'aplicar la Llei en qüestions d'ordre públic o qüestions socials, si s'ha d'apli-

car d'una manera severa o benèvola. S'ha d'aplicar d'acord amb la Llei; això és una redundància. Per tant, des del moment en què jo expresso el caràcter de compliment de les lleis de laïcisme, d'una manera categòrica, rodona, ja n'hi ha prou, no puc dir més, i és suficient; però he volgut dir això perquè és una matèria en la qual m'agrada esvaïr tota mena d'ambigüetats.

I en quan al representant de la Lliga en aquest debat parlamentari, el senyor Duran i Ventosa, unes paraules també breus, contestant a les observacions que acaba de formular. Naturalment el senyor Duran i Ventosa ha vingut aquí a fer una mena d'equilibri d'habilitat política. Programa de Govern? Estudi de les solucions que el Govern ha entès de cara al programa a realitzar...? A ell el que li interessava és veure com burxava en la unitat de la Majoria. Ell ha dit: «Aquí hi ha uns homes que formen Govern; uns han marxat, els altres no hi eren. Si la política de l'anterior Govern estava bé, ¿per què hi entren aquests homes que combatien la política de l'anterior Govern? I si estava malament, ¿per què continuen els Consellers que formaven part de l'anterior Govern?»

Això és clar, com una cosa de taumatúrgia dalt de les taules d'un teatre. Però és que no hi ha una altra manera de fer governs de concentració! És que el Govern de concentració ja significa posicions distintes dintre dels termes d'una ideologia, i ningú pot negar a cap dels Consellers i dels partits polítics que aquí seuen, la seva perfecta, rodona i categòrica catalanitat i el seu antic i vell republicanisme, que són línies generals que ens ajunten a tots; i mentre tinguem això, ah!, nosaltres ens trobarem sempre junts i molt sovint davant de les VV. SS. (*Aplaudiments*.)

Continuador? Rectificador? Ni continuador ni rectificador; és un Govern nou que té un programa nou, prèviament establert, i que l'ha de realitzar, i segons el realitzi, les VV. SS. en faran la crítica, nosaltres en farem la defensa i l'opinió pública ens jutjarà a tots.

Deia la V. S.: «Davant de Catalunya, només dues forces. Una força, nosaltres, la Lliga; una altra força, l'Esquerra, vosaltres.»

Sí... i no. En termes generals, i potser en moments com aquests, dues forces; anem a trencar una mica els contorns d'aquestes dues forces. A un costat, les dretes que comencen per les VV. SS. i que van als carlins monàrquics, i a un altre les esquerres, des de nosaltres fins als socialistes. He de dir que el problema està plantejat en aquests termes, i en aquests termes us esperem, i per a les properes eleccions us esperem també aliats amb els carlins monàrquics, i nosaltres aliats tots. (*Molt bé! Aplaudiments*.)

Apart d'això, naturalment, jo estimo el to, l'ambient de cordialitat catalana, el to de serenitat, fins l'atenció personal que es desprèn de les paraules del meu antic amic senyor Duran i Ventosa, i a part de les idees i de la defensa de les pròpies idees i de les pròpies conviccions, no oblidarem mai que tots som catalans i no oblidarem aquella cortesia polèmica que ha de donar prestigi i ha d'enlairar les discussions d'aquest Parlament.

El senyor Duran i Ventosa parlava també, recollint unes frases meves, del problema agrari i

del Projecte que està presentat aquí al Parlament. He dit justament les paraules que havia de dir. La posició és distinta perquè tenim diferents conceptes de com es fomenta l'economia catalana. Ah!; nosaltres som amics de la justícia, la paraula justícia ens comprèn a tots; amics de la Llei, la paraula Llei ens comprèn a tots. Nosaltres tenim un concepte de com es fomenta o es deixa de fomentar l'economia catalana, però distint, fins en la justícia, en la seva aplicació. Fer tant, jo he dit i repeteixo, que tot el que significa pertorbar l'economia catalana, a nosaltres ens fa una gran impressió. Ah!, però nosaltres creiem que la nostra posició esquerrana, de tornar els ulls a la terra, d'aixecar el nivell del treballador que rega la terra amb la suor del seu front, reforça, enlloc d'afeblir l'economia catalana. (*Molt bé, molt bé!*) I en aquesta posició esquerrana, però seriosa, serena, no desordenada, d'estudiar els arguments transformadors en aquesta posició estem per a discutir els contractes de conreu.

No parlaré de l'observació que ha fet el senyor Duran i Ventosa respecte a qui representa l'opinió, qui té els vots, si som Majoria o Minoria. És natural; quan ens hem ajuntat tots els sectors de les esquerres, som davant de l'opinió pública una manifesta, gairebé diria, una decisiva Majoria.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Ja en parlarem. No sou vosaltres qui ho heu de dir.

L'honorable Sr. PRESIDENT de la Generalitat: Nosaltres seiem aquí com a representants de l'opinió pública i revestits de tot el prestigi i de tota l'autoritat de Govern.

Darrerament, el senyor Duran i Ventosa ha cregut que les meves paraules, en donar-les-hi un to una mica... com ho diré?, una mica bèl·lic, les meves paraules desentonaven un xic de la posició, potser de cap de Govern, potser de President de la Generalitat. No sóc amic d'aquestes paraules. Jo comprenc, senyor Duran i Ventosa, que la presidència de la Generalitat, les funcions executives de la qual ocupo accidentalment en aquests moments, té necessitat de revestir-se d'una ponderació, d'una serenitat, que he començat per dir que jo em sento cobert d'ella des del moment en què seia en aquesta Presidència. Però cada hora té el seu afany, i no retiro les paraules, afirmant, però, que aquesta és una explosió del nostre sentiment, encara que sigui injustificat en el moment, però que ha estat una explosió del meu cor, que no pot ésser retirada, perquè cada dia té la seva emoció.

Ara, que m'ha sorprès que el senyor Duran i Ventosa, representant de Lliga Catalana, en subscriure aquestes manifestacions, no amb aquests termes expressius amb què jo les he fet, pot ésser producte d'un caràcter i d'un temperament distint i d'una història que pesa sobre tots nosaltres, en subscriure aquestes paraules trobava una certa dificultat en parlar en defensa de la República.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Perquè me la demanàveu. Si m'exigeixen una cosa, jo no la vull dir.

L'honorable senyor PRESIDENT de la Generalitat: Ah!, ja hem arribat a una conclusió. El senyor Duran i Ventosa hauria fet una categòrica afirmació de defensa de la República, si

no hagués estat perquè un Diputat de la Majoria l'ha interromput, i quan li demanen les coses es resisteix a fer-les.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Exacte.

L'honorable Sr. PRESIDENT de la Generalitat : Bé, però jo la recullo, i en recollir-la queda clavada aquí, i en fer-ho em complasc d'aquesta manifestació categòrica de Lliga Catalana, que no s'adirà tampoc massa en el cas que en eleccions properes vagin aliats i rebin els vots dels elements monàrquics, als quals en aquest cas les VV. SS. trairien, com en aliar-se amb els elements carlins, també monàrquics fonamentalment. No he de dir res més. (*Grans aplaudiments en tota la Cambra, llevat la Minoria de Lliga Catalana.*)

(*Es dona lectura a la proposició següent :*)

«AL PARLAMENT

Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de sotmetre a l'aprovació de la Cambra la següent

PROPOSICIÓ

El Parlament de Catalunya, després de l'exposició feta per l'honorable senyor President de la Generalitat de Catalunya del programa del Govern darrerament constituït, el qual reflexa els sentiments de catalanitat republicana, que formen el fons de coincidència de les forces esquerranes del nostre poble, estretament compenetrades, per motius d'alta conveniència patriòtica i ciutadana.

Acorda atorgar la seva confiança al Govern, i confia en la seva fermesa, previsió i capacitat per a proseguir l'obra d'implantació de l'autonomia, el compliment dels ideals esquerrans i la consecució de major justícia social, i en defensa de Catalunya i de la República.

Xirau, Pi i Sunyer, Simó, Ruiz i Ponseti, Tauler, Fontbernat, Rovira i Virgili, Lloret, Cerezo, Irla, Soler i Bru i Farreres i Duran.»

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Pi i Sunyer.

El Sr. PI I SUNYER : Senyors Diputats : No escauria, per a la defensa d'una proposició de confiança al Govern, el pronunciar un llarg discurs. Per això jo penso dirigir-vos unes breus paraules. De totes maneres una atenció obligada, i al mateix temps un desig de claredat, obliguen a que jo exposi aquí, en nom dels signants de la proposició, els motius de la mateixa.

Aquesta proposició ve signada per representants de diverses Minories d'aquesta Cambra, i el sol fet aquest ja exigeix una explicació prèvia. Representants de diverses Minories, la major part d'elles representades en el Govern, que vénen a ésser el reflexe fidel de la unió espiritual que en aquests moments senten, amb un convenciment pregon, les esquerres catalanes.

N'hi ha prou amb veure quina ha estat la reacció dels adversaris polítics per a comprendre la conveniència d'aquesta compenetració entre les forces d'esquerra catalanes. En els darrers temps,

els elements de dreta podien veure amb una certa complaença, des del còmode lloc d'espectadors, com moltes vegades les esquerres, amb dissensions, amb diferències, amb discòrdies interiors semblaven preparar el terreny de llur caiguda i el triomf hipotètic, que indubtablement no vindrà, de les forces de dreta. I precisament aquesta lliçó dels fets, el constatar la reacció produïda en els elements de dreta, el veure com ha subratllat l'honorable senyor President de la Generalitat, que una part, potser la més llarga, segurament la de més intenció del representant de Lliga Catalana, el senyor Duran i Ventosa, del seu parlament, estava dirigida a buscar la manera de procurar enfondir diferències i fer esgarrinxades entre nosaltres que ferissin...

El Sr. DURAN I VENTOSA : Il·lusions! Il·lusions!

El Sr. PI I SUNYER dient que tot era Esquerra Republicana i minvant la representació dels altres aliats en aquests moments ; aquesta pruija d'estimular diferències, si no tinguéssim altres justificacions de la nostra actitud, seria suficient l'actitud vostra per veure la conveniència de què ens unim.

Perquè amb aquesta compenetració no anem, senzillament, a sumar una sèrie d'elements, a cercar el que podríem dir-ne una unió circumstancial de caràcter purament electoral, el que volem és atendre un clam, un desig de les nostres masses, de l'opinió esquerrana del nostre poble, fructuosa de que hi hagi aquesta unió en el fonamental, que no implica que puguin haver-hi diferències en els matisos i en les ideologies particulars de cada un. Però que en aquelles coses que són consubstancials, les que representen la defensa d'anhels i d'ideals comuns, féssim un front únic en el moment decisiu, en l'hora necessària de la unió de totes les forces esquerranes. Per això en la proposició s'indica que avui estan compenetrades per motius de superior conveniència patriòtica i ciutadana, i en aquestes dues paraules, «patriòtica» i «ciutadana» hi ha la motivació dels dos aspectes que a nosaltres ens interessa recollir i que són els que donen base a aquesta proposició de confiança, que són la defensa de Catalunya i de la República.

Ens trobem en un moment que pot ésser decisiu. Per un costat s'ha de continuar la tasca llarga, pacient, treballosa de la implantació de l'Estatut, i en aquesta tasca nosaltres tenim necessitat, no solament que hi col·labori el major nombre de competències que puguin donar una més àmplia utilitat a l'obra que realitzem, sinó que, a l'ensem, al costat d'aquest esforç personal, d'aquesta suma de capacitats que vingui a treballar en l'obra d'aplicació de l'Estatut, ens acompanyi en la tasca material, aquell escalf, aquell sentiment d'adhesió i entusiasme del nostre poble, del qual farem la confiança més efectiva, més forta, més ferma, amb la unió de les forces esquerranes.

En allò que fa referència a l'aplicació de l'Estatut, a la seva consecució íntegra i a la defensa de les llibertats de Catalunya, tenim el convenciment de què amb el Govern de coalició, amb la

compenetració de les forces d'esquerra catalana, no solament s'obté la suma i aplegament d'elements valuosos, que representen capacitats de caràcter personal, sinó que a més s'aferma i exalta la força de resistència i l'entusiasme del nostre poble, posats al servei de l'autonomia de Catalunya.

Es parla també en la proposició, de raons d'alta conveniència ciutadana. Es repeteix sovint que Catalunya, terra de tradició republicana, poble que sent els sentiments esquerrans amb una forta intensitat, podia ésser i seria el baluart més ferm, indestructible de la República espanyola. Això que nosaltres hem dit aquí anteriorment diverses vegades, que altres vegades hem fet notar, la lleialtat que la Generalitat de Catalunya; del President i tots els Governos que s'han succeït, havien tingut amb la República; avui ens és grat, i ensems creiem que és convenient, que la ratifiquem, afirmant que aquesta unió de forces esquerranes, posades al servei de la República, poden ésser amb l'exemple de la nostra unió un estímul per als republicans espanyols, l'inici del recobriment espiritual i la reconquesta de les posicions de les esquerres republicanes.

Aquests són, doncs, els dos objectius principals de la proposició. Per a el compliment de l'obra exposada, al servei de Catalunya i de la República, el Govern pot tenir la certesa de què estarà sempre al costat seu la voluntat i la ferma decisió del Parlament de Catalunya. (*Molt bé! i aplaudiments en tota la Cambra, llevat en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. ABADAL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Abadal té la paraula.

El Sr. ABADAL: Senyors Diputats: Amb ben poques paraules procurarem fixar l'actitud de la Minoria de Lliga Catalana, respecte a aquesta proposició de confiança. El context d'ella mateixa i les paraules amb què l'ha defensada el senyor Pi i Sunyer representen per a nosaltres el que aquesta proposició, més que una proposició de confiança que el Parlament faci al nou Govern, representa una espècie de felicitació que es fa la mateixa Esquerra de la concentració que d'aquestes esquerres s'ha fet.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Sí, una felicitació de família! (*Rialles.*)

El Sr. ABADAL: Naturalment, que des del moment en que la proposició es refereix solament a aquesta compenetració d'esquerres, amb exclusió de totes les altres forces que puguin constituir o representar al poble de Catalunya, nosaltres no ens podem sumar als vots de confiança. Nosaltres, per consegüent, hem de votar en contra d'aquesta proposició; malgrat d'això, nosaltres desitgem que el Govern que des d'avui ocupa el banc roig, encerti en totes les coses que representin l'autonomia de Catalunya i la defensa del regíme que el poble espanyol s'ha donat a sí mateix.

El Sr. PRESIDENT: Va a procedir-se a la votació d'aquesta proposició. S'aprova per aclamació?

El Sr. VALLS I TABERNER: No, no. Nominal!

Diversos Srs. DIPUTATS de la Minoria de Lliga Catalana i de la Majoria: Votació nominal, votació nominal!

(*Es posada a votació nominal la proposició. El Govern es retira de la Cambra. Han votat a favor 49 senyors Diputats i en contra 7 senyors Diputats, d'acord amb les següents llistes de votació:*)

Senyors Diputats que han dit SÍ:

Sr. Andreu.
Sr. Armendares.
Sr. Arnau.
Sr. Balart.
Sr. Bancells.
Sr. Battestini.
Sr. Bilbeny.
Sr. Blasi.
Sr. Bru.
Sr. Canturri.
Sr. Casademunt.
Sr. Cerezo.
Sr. Colldeforns.
Sr. Companys (J.)
Sr. Cunillera.
Sr. Espanya.
Sr. Fàbrega.
Sr. Farreres i Duran.
Sr. Folch.
Sr. Fontbernat.
Sr. Galés.
Sr. Guinart.
Sr. Irla.
Sr. Magre.
Sr. Mestres.
Sr. Mora.
Sr. Pi i Sunyer.
Sr. Puig i Ferrater.
Sr. Ribes.
Sr. Riera.
Sr. Rovira i Virgili.
Sr. Sallés.
Sr. Soler i Bru.
Sr. Tauler.
Sr. Torres.
Sr. Viadiu.
Sr. Fronjosà.
Sr. Ruiz i Ponseti.
Sr. Xirau.
Sr. Tarradelles.
Sr. Casanelles.
Sr. Comes.
Sr. Simó i Bofarull.
Sr. Ibars.
Sr. Lloret.
Sr. Serra i Hünter.
Sr. Rouret.
Sr. Dot.
Sr. Casanovas.

Senyors Diputats que han dit NO:

Sr. Abadal.
Sr. Carreres i Artau.

Sr. Duran i Ventosa.

Sr. Romeva.

Sr. Vallès i Pujals.

Sr. Valls i Taberner.

Sr. Martínez i Domingo.

El Sr. PRESIDENT: Resta aprovada la proposició. (Torna a entrar el Govern. Aplaudiments)

en tota la Cambra llevat en la Minoria de Lliga Catalana.)

La Presidència sotmet a la consideració de la Cambra si creu convenient aixecar la sessió amb la fórmula de què per a la pròxima s'avisarà a domicili. (Assentiment.)

(S'aixeca la sessió a les set i disset minuts de la vetlla.)